

Fig. 1. Allerslev. Ydre, set fra Nordøst.

M. M. 1910

ALLERSLEV KIRKE

VOLBORG HERRED

Kirken, der ved Vakance 1585 blev *annekeret* til Osted¹, var tidligere en selvstændig Sognekirke under Roskilde Kapitel, der endnu 1567 havde Jus patronatus². Siden kom Kirken under Kronen³ og blev 1673 bortskødet til Rentemester Heinrich Müller til Lejregaard, det senere Ledreborg⁴. Blandt Gaardens Ejere var Thomas Fincke (se Klokke Nr. 2 S. 812) og Karen Gyldensparre (se †Alterskranke S. 810). Siden blev Kirken købt af Kammerjunker Scheel Plessen til Lindholm⁵, som 1756 solgte den til J. L. Holstein (se Altersølv S. 809), der indlemmede Kirken i Grevskabet Ledreborg, hvorunder den endnu hører.

Til Allerslev Kirke er knyttet *Sagnet* om den natlige Rytter, en sort Rytter, der om Natten red fra Herredsfogedgaarden Cathrinelyst paa Lejre Mark til Allerslev Kirke paa en hovedløs Hest. Man kunde aldrig møde ham, da han altid red uden om Folk. Hvad han skulde i Allerslev, har ingen kunnet gøre Rede for⁶.

Kirken ligger paa et jævnt Terræn, noget hævet over Landsbyen, som ligger i en Sænkning mod Sydøst, ganske nær Sognets Østgrænse. Kirkegaarden, der er udvidet mod Syd, hegnes i Nord og Øst af ældre Kampestensmure og til de andre Sider af moderne Kløvstensmure.

Kirken bestaar af romansk Kor og Skib, to sengotiske Tilbygninger: Sakristi paa Korets Nordside og Taarn i Vest samt et moderne Vaabenhus fra 1870'erne foran Skibets Syddør. Orienteringen har svag sydlig Afvigelse.

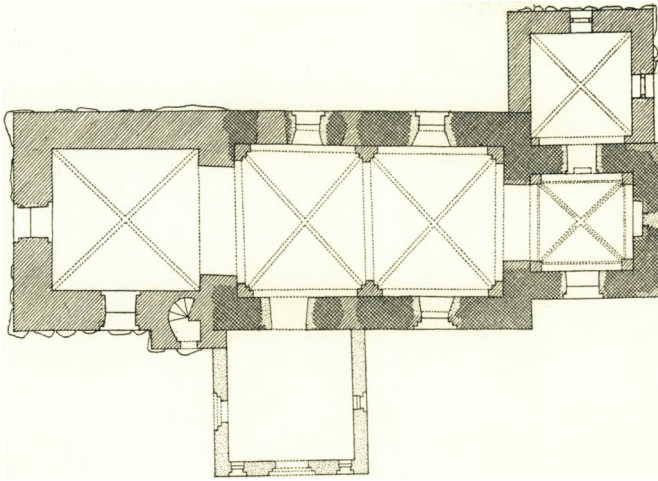

Fig. 2. Allerslev. Plan. 1 : 300. Maalt af C. G. S. 1932 (El. M. 1946).

Det *romanske Anlæg*, hvis Murtykkelser er noget større end sædvanlig (110—125 cm), er opført af *Grønsandskalk*⁷ og *Fraadsten*; Materialet synes at fordele sig saaledes, at Grønsandskalken, der i Regelen kun er raat tildannet og lagt i uregelmæssige Skifter, er anvendt forneden i Murene, medens Fraadstenene, som er omhyggeligt kvaderdannede, af vekslende Størrelse, findes i Murenes øvre Partier samt ved Vinduer og Døre. Gammel, udvendig Murbehandling ses mod Sædvane paa de fritliggende, nu afhvidtede Mure; Fugemørtelen er strøget ud, saaledes at den næsten dækker Stenene, og forsynet med skødesløst indskaarne Kvaderridser. Korets lave og brede Østvindue (udvendig ca. 125 x 66 cm) ses endnu, men dets indre Smige er næsten helt borthugget ved den senere Anbringelse af en fladbuet Niche. I hver af Skibets Langmure, hvis romanske Højde er ca. 4,6 m over Terrænet Øst for Vaabenhuset, synes der oprindelig at have været to Vinduer, hvoraf kun det vestlige Nordvindue er bevaret, tilmuret med Munkesten; men endnu 1919 var det tilsvarende Sydvindue intakt og stod med omhyggeligt pudsede Smige. Af de oprindelige, rundbuede Døre, som sidder ret langt mod Vest, er den nordre bevaret, udvendig 113 cm bred, tilmuret med Munkesten, hvorimod den søndre er ødelagt af den nuværende Dør; i det Indre anes dog saavel Vestkarmen som en Del af Stikket.

Skibets oprindelige, vestre Taggavl er næsten nedbrudt, men begge de østre staar velbevarede, helt af Fraadstenskvadere, i Korets store, i Skibets ret smaa og med O verfalsninger; paa Skibets Taggavl ses Aftryk af det romanske Tagværk. I hvert af Skibets Langmure er der 12 Huller efter romanske Bjælker, som har været skraat afskaarne foroven og kun ligget omkring 20 cm

Fig. 3. Allerslev. Indre, set mod Øst.

P. N. 1919

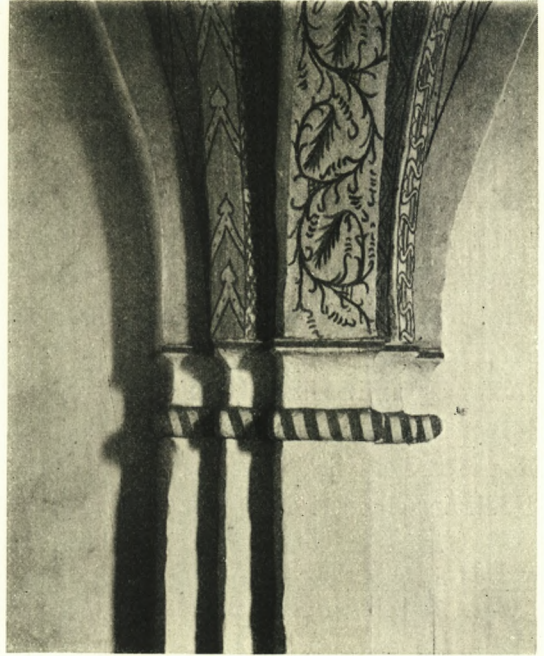
ind paa Muren; under Bjælkehullerne i Syd er der et ca. 10 cm højt og 2 cm dybt Afsæt i Muren for et Remstykke.

Ændringer og Tilføjelser. Korbuen blev tidligt i Middelalderen — ialfald før den i Slutningen af 1200'rne blev smykket med Kalkmalerier (S. 807) — noget omdannet og udvidet; den staar nu uden Kragbaand og svagt tilspidset. Muligvis paa samme Tid blev der over *Koret* spændt et *Krydshvælv*, som hviler paa ufalsede Halvandenstens Hjørnepiller og Helstens svagt spidsede Væg-buer. Pillerne har halvrunde Kragbaand og paa Hjørnerne naivt skaarne Hoveder, som støtter de svære Kridtstens-Dværgsøjler (Fig. 4); disse har ingen Kapitæler, men de to søndre er foroven afsluttet med raat udskaarne Vrængemasker. De Halvsten brede Ribber har et tredelt, skarprygget Profil undtagen i Krydset, hvor de er retkantede. Kappekanterne markeres af smaa Rundstave. Paa Oversiden er Hvælvet kuppelagtigt, med svage Indskæringer; Topforstærkning og lette Overribber paa det øverste Stykke. Samtidig med Hvælvslagningen blev Korets Mure forhøjet med fire Skifter Munkesten.

Skibets to høje *Krydshvælv* er en Del yngre end Korets, sikkert fra o. 1400; Pillerne er falsede, i Øst med et fremspringende Skifte som Kragbaand, i Vest og paa Langvæggene med smukke, omkringløbende Kragbaandsled (Fig. 5)

V. H. 1931

Fig. 4. Allerslev. Dværgsojle i Koret
(S. 804).

V. H. 1931

Fig. 5. Allerslev. Hvælvingspille i Skibet
(S. 804).

bestaaende af Rundstav under Hulled, adskilt af et glat Skifte. Gjord- og Skjoldbuer er spidsere end Korets, Ribberne Halvsten brede, i Østhvælvet samlet om et lille Topkvadrat; ingen Overribber. Skibets Mure er kun forhøjet ganske lidt i Forbindelse med Overhvælvningen, og det gamle Træloft har ligget, endnu mens Forhøjelsen paamuredes. Gavlene er nu uden Kamtakker, men 1645 betaltes der for en »Rad Kamme af ny midt over Kirken« (Rgsk.).

Den romanske Kirkes to fladbuede Sydvinduer er gotiske, men sikkert yngre end Hvælvene. Korets Yindue har een, Skibets to udvendige False, og det sidstnævnte desuden et Prydskifte af Løbere langs Stikket; de indvendige False er borthugget. Fra samme Tid stammer antagelig den nævnte fladbuede Niche i Korets Østvæg; i dens Bund ligger der en svær Egebjælke.

Kirkens to sengotiske Tilbygninger: det kraftige Taarn i Yest og Sakristiet, der dækker hele Korets Nordmur og Skibets Nordøsthjørne, maa paa det nærmeste være jævngamle og fra Middelalderens sidste Del. *Taarnet* er over en Syld af meget store Kampesten opført af stærkt blandet Materiale. Indtil noget over Skibets Gesimshøjde (bortset fra senere skalmurede Partier i Syd og Yest) er det af Kridtkvadere, men ind mellem disse, overvejende i de nedre Partier, er der indsat en Del Kampesten, hvoraf enkelte er kvaderhugne. Fra dette Parti af Kvadre og til lidt over Glamhullernes Saalbænke

er Murværket af Munkesten i uregelmæssig Skiftegang, derefter igen af Kridt-kvadre, men med Bælter af Munkesten, og endelig er Taggavlenes øvre Dele af Munkesten. Taarnrummet, der staar i Forbindelse med Skibet ved en høj, spidsbuet Arkade, har i Syd og Vest et fladrundbuet, falset Vindue, hvis inderste Lysningsfals dog er borthugget. Den oprindelige Krydshvælving med Halvstensribber er indbygget i Væggene til alle Sider; Topforstærkning og lette, dybtliggende Overribber med Trinkamme. Trappehuset i Syd har fladbuede Døre, retkantet, snoet Spindel og Loft af udkragede, fladbuede Binderstik. Fra det mørke Mellemstokværk fører en fladbuet Dør til Skibets Loft. Klokestokværket har til hvert Verdenshjørne to fladbuede, falsede Glamhuller og umiddelbart under disse radiærtstillede, i det ydre tilmurede Bomhuller for Hængestillads. Taarnet har Bloktandgesims og ellevetakkede Gavle, den østre med ni, den vestre med syv aftrappede Høj blændinger; Blændingernes Fodlinier ligger i Højde med den yderste Kamtaks Overkant.

Sakristiet er helt af Munkesten i Munkeskifte, med mange sortbrændte Bindere, som i Stik og Gesimser veksler regelmæssigt med røde Bindere. Mod Øst og Nord er der nyere, firkantede Vinduer i oprindelige, fladbuede Indfatninger. Flankemurenes Gesimser er som Taarnets, og den nu kamløse Gavl har fem aftrappede Høj blændinger, men maaske har der ved Siderne været endnu to. Det Indre dækkes af en samtidig Krydshvælving med Skjoldbue mod Koret; Halvstens Overribber med Trinkamme. Den fladbuede, mod Koret falsede Dør synes at være fra sidste Halvdel af 1600'erne (sml. Dørfløj, S. 812); over den sidder der ind mod Koret en retkantet, plankeafdækket Blænding. I 16 og 1700'erne anvendtes Sakristiet som Gravkapel (sml. S. 815). 1772 var Rummet indrettet til Skriftestol (Præsteindb.).

Vaabenhuset er fra 1870'erne og opført i ny-gotisk Stil. Spor af et mindre og lavere, sikkert gotisk *†Vaabenhus* ses paa Skibets Mur under det nuværendes Tag.

De romanske Bygningsafsniit staar med gamle, uhvidtede Pudslag og mange Murreparationer. Tilbygningerne staar i blank Mur med pudsede Blændingsbunde. Tagværkerne over Kor og Sakristi er middelalderlige, af Eg, med øksehugne Numre; de øvrige Tagværker er nyere, af Fyr. Af Skibets to Nordvinduer stammer det vestre fra 1821 (Rgsk.), og det østre er muligvis lidt ældre. En Støttepille, som endnu 1919 stod mod Korets Østgavl, var fra nyere Tid; 1766 var Kirken Genstand for en Hovedstandsættelse, der dog ikke er nærmere omtalt (Rgsk.).

†Solur nævnes 1618 (Rgsk.).

KALKMALERIER

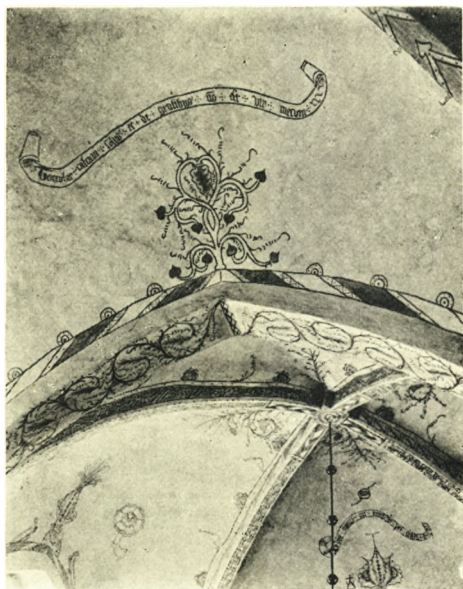
I Kirken findes Kalkmalerier fra tre forskellige Perioder, fremdraget 1898: i Overgangsstil under Korbuen fra 1250—1300, gotiske i Koret henimod 1400 og sengotiske i Skibets Hvælv fra o. 1450; desuden findes Dekorationer fra 1906 i Sakristiets og Taarnets Hvælv, de første efterlignende Korets, de sidste Skibets.

De gamle Kalkmalerier restaureredes 1898 af Ole Søndergaard under Ledelse af J. Kornerup.

Korbuens Malerier (Fig. 7) er i høj Grad præget af Søndergaards Opmaling. Langs Buens Midte løber et Baand i røde, gule og hvide Farver, som afbrydes af syv Cirkelmedailloner, hveranden med kronet, skægløst Hoved, hveranden med en hvid, niuddet Roset paa rød Bund, og denne Dekoration ledsages af Bølgeranker i vekslende Farver: gule, hvide, grønne og røde. Bladene, der dels er økseagtige eller spydspidsformede, dels trefligede, er røde, hvide eller grønne.

Korhvelvets enkle Dekoration bestaar af lysbrune Dobbeltstreger — Kvaderdeling — paa Skjoldbuer og Ribber, brede, røde Skraabaand paa Kapperundstavene og tilsvarende smalle lysbrune, men vistnok oprindelig mønj erøde paa Dværgsøjler og Kragbaand.

Skibets fine og sarte Dekoration er fra o. 1450 (Fig. 6), holdt i hvidt, gult, rødt og lidt graat. Fra Ribbesammenstødet i Østhvælvet udgaar spinkle Trævækster med Slingtraade og Ege- eller Yinblade, mens Vesthvælv har Rosetter. Ribberne har paa Undersiden lyreagtige Blade omkring gule Bølge-linier eller Sparremønster; Partiet omkring Issepunktet adskiller sig dog ved

P. N. 1919

Fig. 6. Allerslev. Kalkmalerier paa Skibets Hvælv (S. 807).

P. N. 1919

Fig. 7. Allerslev. Kalkmalerier paa Korbuens Underside (S. 807).

en særlig Dekoration af flettede eller knyttede Baand; Sidernes Mønstre er varierende: Krydsskraveringer, Trekanter og store, skraa Savtakker. Gjord- og Skjoldbuer kantes af brede, skraadelte Baand, fra hvilke smaa Vækster i Form af Aks, Bladstængler eller Halvrosetter vokser op, og fra Issepunkterne gror bizarre Fantasi-blomster eller spinkle Træer med Slyngtraade. I de to Østkapper findes Skriftbaand med stærkt fornyede, latinske Minuskelindskrifter, i Østhvælvet: »O vos omnes, qui transitis per viam etc.« (»o, alle I, som drager ad Yejen etc.«) og i Vesthvælvet en delvis forkert opmålet Indskrift, i Oversættelse: »Jeg alene traadte Persekarret, og der var ingen Mand af Folket med mig« [Esajas 63,3]. Rundt om i Kapperne er der en Del enkeltstaaende Majuskler, i een Kappe A og M, i en anden A og B, i en tredje B; endvidere ses i Østhvælvets Østkappe et Bomærke. Endelig har Vesthvælvets Nordkappe et flettet Hagekors. Under og paa Siderne af Skjoldbuerne i Østfaget staar med Minuskler (store Begyndelsesbogstaver): »Jesus Nazarenus Rex Judeor(um)«.

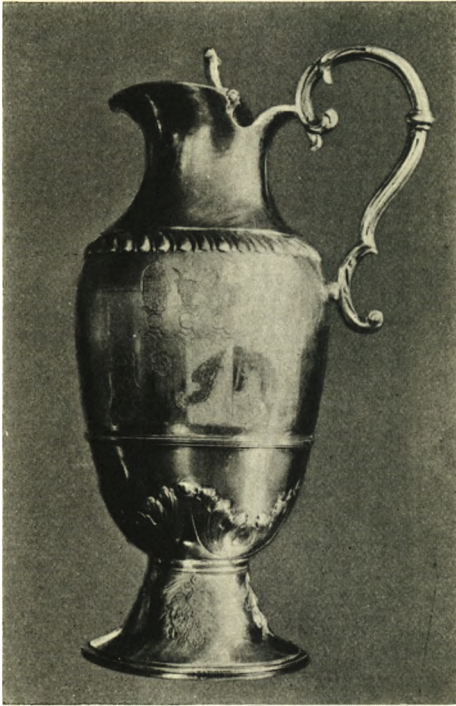
INVENTAR

Alterbord, muret op ad Østvæggen, spores bag Panelværket.

Alterbordspanel (sml. Fig. 12) i Høj-Renaissance, fra o. 1600, svarende til Hvedstrup (S. 714), af Fyr, med tre Arkader paa Forsiden og to paa Enderne. I Forsidens Felter er der naive Malerier paa rød Grund, i Midtfeltet Kristus med Verdenskuglen, i Sidefelterne to vingede Dyder, til Syd Kærligheden med Børn og i Baggrunden en siddende Hund, til Nord Troen med Kalk og Oblat og ved Fødderne et ubestemmeligt Dyr. Figurerne staar nu hvide med sorte Konturer og Draperilинier, Sidefelterne har kun nogle hastige Strøg med rødt. Paa Forsidens Frise Fraktur: »Naar du ofirer din GafTue paa Alteret . . .« Math. 5,23; Rammeværket er malet med graat og rødt. Panelet blev istandsat og de oprindelige Farver fremdraget og opmålet 1898 af Ole Søndergaard under J. Kornerups Ledelse.

‡*Alterklæder*. 1) Af rødt Damask med Galloner, nævnt 1748 som ubrugeligt (Inventarium). 2) Nævnt 1772 som nyt, af rødt Fløjel med Herskabets [Holsteins] Vaaben broderet paa (Præsteindb.).

Altertavle (sml. Fig. 12) i Høj-Renaissance, med malet Indskrift 1608, nu uden Stor- og Top vinger. Storstykket er delt i to lige store Felter, der flankeres af tre glatte Søjler med jonisk Kapitæl og Kasetteværksprydbælte. I hvert Storfelt er der en rundbuet Arkade med omløbende Slyngbaandsliste. Postamentet har samme Bredde som Storstykket og Kasetteværk paa Fremspringene. Over Storstykket hvælver sig en Baldakin, hvis Frise tredeles af Diademhoveder. Topstykket flankeres af joniske Halvsøjler med indsnøret

P. N. 1919

Fig. 8 Allerslev. Vinkande 1746 (S. 810).

V. H. 1931

Fig. 9. Allerslev. Alterstage (S. 810).

Hals, hver med to Kasetteværksprydbælter. Rundbuefeltet har omløbende Fyldingslister og Slingbaand i Bueslaget; Topvingerne indeholdt ifølge Trojel hver et kronet A C. Postamentfeltet er af Fremspring delt i tre Felter, af hvilke de to rager uden for Topstykket. I Trekantgavlen et Kerubhoved. Tavlens Istandsættelse fandt Sted samtidig med Alterbordspanelet. De blaa, grønne og røde Farver samt Lasurerne domineres af Forgylningen. I Postamentfelterne en forgyldt Frakturindskrift, der ifølge Kornerup var fornyet allerede 1736: »Anno 1608 lod welbyrdig Peder Basse til Sørup, Lensmand, denne Taffle giøre paa Kirkins Bekostning«; i nordre Felt Basses Yaaben og P B, i det søndre Parsbergs og F S P (Fru Sophie Parsberg); i nordre Felt staar desuden under Indskriften Initialerne IC AG (sikkert Kirkeværger). De øvrige Indskrifter er fra 1898 og har erstattet Indstiftelsens Ord i Storfelterne og Joh. 3,16 (»Saa elskte Gud Verden« etc.) »øverst paa Tavlen« (Trojel). Præsteindberetningen 1772 meddeler, at Tavlen er nymalet af Grev Holstein. I Synsforretningen 1861 hedder det, at Altertavlen er saa brøstfældig, at dens øverste Del maatte nedtages for ikke at falde ned; »den bør kasseres, da den vistnok ikke kan repareres«.

Altersølv. Kalk i Senbarok, stemplet med Københavns Byvaaben 1746, svarende til Glim (S. 704). Paa Bægeret ciseleret Vaaben for Holstein (uden

V. H. 1931

Fig. 10. Allerslev. Daabsfad, skænket 1625 (S. 811).

Elefantkæde); Mestermærke for A. Reinicke 1739 (Bøje 428). Samtidig *Disk. Oblatæske*, samtidig og med samme Vaaben og Stempler som Kalken, trind, 5,4 cm høj; Laagets hvælvede Profil har en Bort af svungne Blade. *Vinkande* (Fig. 8) ligeledes med samme Vaaben og Stempler som Kalken, 26,4 cm høj. Paa Foden ciselerede Guirlander og Frugtbundter, den slanke Krop hviler i opdrevne, symmetriske Akantusblade, under Halsen en Pærestav, spinkel, rillet Hank, Gæk med oprullede Blade. — Altersølvet kom til Kirken fra Ledreborg, da den protestantiske Kirke der blev nedlagt 1899.

Ovalt *Klæde* fra 1700'rne, af Sølvbrokade med Guldfrynser, til at stille Altersølvet paa; meget medtaget.

Alterstager (Fig. 9) sengotiske, o. 1550, 35 cm høje, med Cylinderskæft og een Skaftning, der ledsages af flade Stave; Fod- og Lyseskaal har bløde Profiler. Paa Lyseskaalens Inderside sidder fire Øskener til Lysepiber.

■ *Messehagler*. 1) Af violet Fløjel med Galloner, nævnt 1748 som ubrugelig (Inventarium). 2) Nævnt 1772 som ny, af rødt Fløjel med Kors og Kanter af Guldgalloner (Præsteindb.).

Alterskranke (sml. Fig. 12) af Smedejern, svarende til bl. a. Osted fra 1758, (S. 794) og Glim (S. 705) og som disse gjort i Mathias Sauls Værksted i Roskilde. Paa den tidligere † *Alterskranke* stod ifølge Trojel »smeddet i Jernet

K G, som er Karen Gyldensparre (sml. †Kiste Nr. 4, S. 815), paa den anden Siide 1707«.

Døbefont, romansk, af Granit, Roskildetype⁸, 74 cm i Tv., uden Afløb.

Daabsfad (Fig. 10) af nederlandsk Arbejde fra o. 1625 og skænket til Kirken dette Aar. I Bunden ses Adam og Eva, paa Randen to Jægere, der væbnede med Spyd og ledsagede af en Hund jager Hjort, Hare, Vildsvin og Enhjørning. Paa Stammen af Kundskabens Træ er graverede Versaler: »Dette Beken hafver Laurids Jensøn i Udlegre och hans Hustru Lusse Andersdaater⁹ gifved til deris Sognekircke i Allersløf til en evig Hu-kommelse Anno 1625« (sml. †Epitaf, S. 813).

Korbuekrucifiks (Fig. 11), sengotisk, fra o. 1500. Figuren, der er ret realistisk udført og kun maaler ca. 40 cm, har turbanagtig Tornekroner over det lokkede Haar. Øjnene er næsten lukkede, Munden halvaaben; paa de noget opadbøjede Arme træder Blodaarerne frem. Brystkassen er stærkt hvælvet, Ribbenene kun antydet, og Vunden sidder dybt i højre Side; et ganske smalt Klæde med Midtsnip dækker Lænderne. Laar og Ben er magre, de store Fødder krydsslægt. Nyt Korstræ. Blaagraa Karnation, sort Haar og Skæg, brunt Lændeklæde. Over Triumfbuen (sml. Fig. 12).

Prædikestol (Fig. 12) i Sen-Renaissance, med malet Aarstal 1630, udført i Brix Snedkers Manér. Skemaet er Brix's sædvanlige. Hermerne paa Hjørnerne forestiller Retfærdighed, Tro, Klogskab, Haab og Styrke (?), med delvis tabte Attributter, og i de fire Fags Arkader ses Relieffer af Gethsemane, Gravlæggelsen, Opstandelsen og Himmelfarten. Karyatiderne i de smaa Portalrammer er i de tre Felter Tro og Haab, i det fjerde tilbedende Engle. Opgangspanelet er delvis oprindeligt med Spiral- og Slyngværk paa Gesimslistens Rundled. Den sekssidede, samtidige Himmel har paa Undersiden et sekskantet Midtfelt omgivet af vekslende Lister. Topkartoucherne med Englehoveder kronet af slanke Spir. Den oprindelige, brogede Staffering er velbevaret. Indskrifterne, med gyldne Versaler, i Kartoucherne under Storfelterne svarer til Relief-fremstillingerne og rimer parvis. Aarstallet, der er fordelt paa Postament-fremspringene, er malet med gult. Underbaldakinen har malet Kassetteværk, Opgangen er marmoreret, i Himmels Midtfelt en Due.

V. H. 1931

Fig. 11. Allerslev. Korbuekrucifiks (S. 811).

Timeglasstativ af Træ, med fire Glas, fra o. 1700.

Stoleværket er fra o. 1635—45, af Eg med enkelte Lister af Fyr. 19 af de 35 Gavle har Fodstykke med Fladsnitslyng og herover to kannelerede, joniske Pilastre med Fladsnitprydbælte, Frise ligeledes med Fladsnit og herover en Trekantgavl med tre (nyere) Top- og Fodspir; samme Type findes i flere af Herredets Kirker, f. Eks. Kisserup. I Nationalmuseet findes Resterne af en tilsvarende *Gavl, hvis Topstykke afviger ved at have et Englehoved omgivet af Bruskslyng. Tre Gavle har samme Opbygning, dog med lidt afvigende Enkeltheder, de øvrige 16, i Skibets Vestende og Taarnrummet, har i Stedet for riflede Pilastre Skiveornamenter paa Pilastrene. Det ser ud til, at det oprindelig har været Tanken at gøre saavel Fodstykkerne som Friserne dobbelt saa høje, saaledes som det kendes fra andre af Tidens Stadegavle, men det er blevet opgivet, og i Stedet har man savet Fladsnittet tværs igennem, saaledes at man af eet Fodstykke har faaet to. Herved er en Del Friser og de fleste Fodstykker blevet forfuskede. I en Gavl paa Nordsiden er indskaaret Aarstallene 1638 og 1654, og indvendig paa samme Gavl viser en skraa Rille, at den oprindelig har baaret Degnestolens Pult.

Af Indgangspanelerne har det østre tre Fyldinger med rundbuede Arkader, indrammet af skiveornamenterede Pilastre og Bueslag og med store Halvrossetter i Buevinklerne. Det vestre Panel har $2\frac{1}{2}$ lignende Felter, men Skiveornamenter og Rosetter har afvigende Form.

Dørfloj, dobbelt, mellem Kor og Sakristi, fra sidste Halvdel af 1600'rne, hver bestaaende af otte skraa, kraftigt profilerede Revler, der med talrige svære, rundhovedede Søm er naglet til en Bagklædning af to lodrette Planker. Den gamle Laas og de gamle Gangjern er forsvundet, men et oprindeligt Nøgleskilt bevaret.

Pengeblok fra 1600'rne, med skraa Overside, jernbundet. Ved østre Indgangspanel.

To *Pengetavler* af Eg og Fyr, formodentlig fra 1700'rne, med volutudsavet Opstander. Under sort Maling spores rød og blaa Farve og paa den ene Initialerne: MIS.

Klokker. 1) 1634, støbt af Felix Fuchs. »Aus dem Feuer bin ich geflossen, Felix Fuchs hat mich gegossen anno 1634«. Versaler mellem Ornamentbælter, det øverste og smalleste med Frugtklaser og Draperier omkring en Maske og flankeret af Fauner, det nederste med lignende Maske, omkring hvilken siddende Fauner samt Guirlander. Paa Legemet en Kartouche med kronet C 4. Tvm. 110 cm.

2) 1670, støbt af Hinrich Lehmyer. Versaler i to Linier: »Anno æræ christianæ MDCLXX, imperii Christiani quinti pii justi primi campana hæc de novo fusa procurante Th. Fincke«. Forneden paa Legemet: »Me fecit Hinrich

V. H. 1931

Fig. 12. Allerslev. Prædikestol, malet 1630 (S. 811).

Lehmmeyer« (»i den kristelige Tidsalders 1670. Aar, i den fromme og retfærdige Christian 5.s første Regeringsaar blev denne Klokke støbt af ny ved Th. Finckes Forsorg; mig gjorde etc.«). Klokken vejede ifølge Regnskabet 2 Skippund 17 Lispund (456 kg) og kostede 105 Dir. 3 Mrk. Tvm. 95 cm.

†*Klokker*. Ved Klokkeskatten 1528 afleveredes en Klokke og 1602 endnu een paa 2 $\frac{1}{2}$ Skippund (400 kg)¹⁰.

GRAVMINDER

†*Epitaf*. Laurids Jensen af Udlegre, opsat af hans Hustru (sml. Daabsfad S. 811). Epitafiet var ifølge Trojel af Træ, udhugget, malet og forgyldt, Indskriften for en Del ulæselig. »Lige over Choret«.

Gravsten. 1) O. 1654. Laurits Olufson Hulegaard, Kirkeværge til Allersløf Kirke, »boet i sin fæderne Gaard i 12 Aar og levet i godt Ægteskab med sin Hustru i 11 Aar« (seks Børn), død 1. April 1653 i sit 33. Aar, og Hustru Anne

Olufsdatter, født i Venterup, død 19. Maj 1654 i sit 35. Aar. Stenen er bekostet af hendes Brødre og Søstre og hører dem og deres Arvinger til samt af hans Broder Oluf Olufsen i Quercekebye. Ølandsk Kalksten, 174x86 cm, med fordybede Versaler. I Skibets Gulv.

2) O. 1675. »Dene Sten til hør welforneme Mand Oluf Lauridtzsøn Hulegaard¹¹ oc hans Hustrue Maren Jacobs Daater oc deris Arfvinger«. Ølandsk Kalksten, 190x118 cm, med Versaler. Langs Kanten to fordybede Rammestreger, Hjørnecirkler med Kerubhoveder, foroven fordybet Cirkelfelt med Jesumonogram, forneden Dødssymboler. Under Korbuen, ifølge Trojel: ved Alterfoden.

3) 1685. Jacob Andersen, fordum Raadmand i Roeskilde i 39 Aar, død 1672 i hans 86. Aar, 3 Maaneder, 2 Uger og 5 Dage. »Gud give hannem etc. ... anno 1685«. Ølandsk Kalksten, 155x118 cm, med fordybede Versaler. Over Indskriften fordybet Cirkel med Dødningehoved paa Golgathahøj. Ifølge Trojel laa Stenen uden for Kirken, lige for Døren; nu i Skibets Gulv.

4) O. 1685. Hans Christensen Rafin, Herredsfoged i Walboeres Herred, og Hustru Margarete Eliis Datter. Han døde 27. Juli 1685, men havde forinden bekostet Stenen. Herefter manende Vers til Læseren. Rødlig Kalksten, 154 x 103 cm, med fordybede Versaler. I Hjørnerne Cirkler med Evangelisterne i højryggede Lænestole, i en Oval foroven et hjelmet Vaaben med afdødes Initialer. I Skibets Gulv.

5) O. 1692. Else Nielsdaater, født i Kidserup Sogn og By 1628, boede i Tockerup i 30 Aar, død 14. Marts 1692 i hendes Alders 64. Aar. Stenen lagt af hendes Mand, Laurs Hansøn i Tockerup »og hører ham og hans Arvinger til«. Ølandsk Kalksten, 161x96 cm, med fordybede Versaler. Hjørnerosetter og Kantbort af Akantusslyngværk, foroven Jesumonogram i fordybet Oval, forneden Dødssymboler. Fra samme Værksted som Nr. 6. I Skibets Gulv.

6) 1693. Jørgen Andersøn Grol, født i Vester Hassing Præstegaard i Jylland 1636, gift i 21 Aar med Anna Hansdatter Grols, Øconomus i Odense Kloster i 16 Aar, siden Forpagter paa adskillige Herregaarde baade i Fyen og her i Landet, død i Allerslöv 28. Marts 1690 i sit 54. Aar. Herunder Trøstervers. Stenen er bekostet af Enken 1693. Ølandsk Kalksten, 154 x 100 cm, med fordybede Versaler. Hjørnerosetter, foroven Jesumonogram i fordybet Oval, forneden Dødssymboler. Fra samme Værksted som Nr. 5. I Skibets Gulv.

**Gravsten*, 1300—50, over Wermund, flyttet til S. Birgittes Kapel i Roskilde Domkirke.

†*Gravsten*. 1) (Fig. 13) 1538 (?) over Hans Andersen, Kannik. »Epith[aphium] mori (?) Ioa[nnis] A[n]dr[eæ] canonici Rosch[i]ldensis. Dormit Ioannes Andreæ hoc marmore tectus, mens vigilat summo perfruiturq(ue) bono»

prudens consiliisq(ue) bonus fuit integer atq(ue) candidus et veræ religionis amans» («Gravskrift over afdøde H. A., Kannik i Roskilde. Dækket af denne Sten sover Hans Andersen. Sjælen vaager og nyder det højeste Gode; han var klog og raadsnild, uberrørt og kysk og en Elsker af den sande Religion»). Stenen, der kun kendes fra en Tegning af Søren Abildgaard 1758 i Nationalmuseet, var trapezformet med Indskrift, formet som to Disticha, i Fraktur (flere store Begyndelsesbogstaver), der allerede ved Aftegningen var noget utydelig. Mellem øverste Tværlinie og de seks nedre, der indeholder den egentlige Gravskrift, var indskudt et Cirkelslag, hvorunder Abildgaard har angivet et savtakket Ornament, hvis Takker følger Cirkelbuen, og som muligvis har været en Palmet (?). Under Indskriften stod Aarstallet, som »var nesten udslet«, og herunder holdt en Haand, der udgik fra Skyer et i en Rem ophængt, usymmetrisk

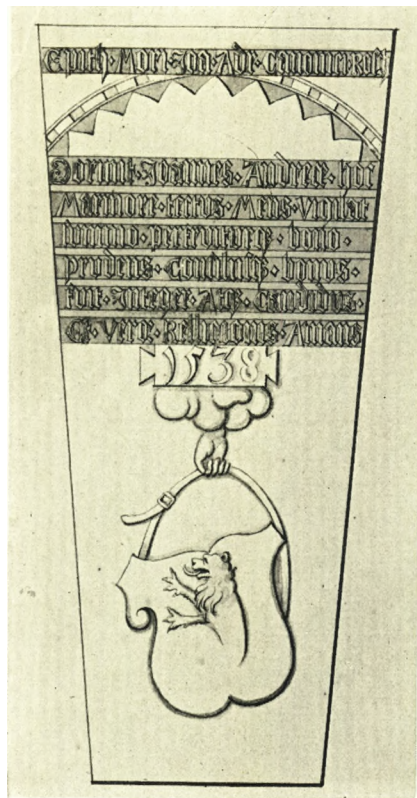

Fig 13 AUerslev †Gravsten over Kan

Skjold, hvori Abildgaard har set en siddende nik Hans Andersen 1538 (S. 814).

Løve. Stenen laa 1758 paa Kirkegaarden.

2) Over en Herredsfoged »med Forbandelsesskrift over« (Præsteindb. 1772).

†Kister. Ifølge Trojel stod i Sakristiet »6 Kister i aaben Begravelse, hvilke ere af de gamle Lejre-Gaards Ejere«:

- 1) Thomas Fincke til Leiregaard, Assessor i Højesteret, Befalingsmand paa Bornholm, død 1677, 45 Aar gl.
- 2) Thomas Finckes Hustru, Drude Müller til Aagaard, død 1704, 60 Aar gl.
- 3) Kaptajn Henrich Fincke (deres Søn), død 1705, 39 Aar gl.
- 4) Fru Karen Gyldensparre (gift med Kaptajn H. Fincke), død 1711.
- 5) Uden Indskrift.
- 6) Anna Margreta Fincke, født 1704, død samme Aar.

KILDER OG HENVISNINGER

Regnskaber 1616—19, med Synsforretning 1620 (RA), 1616—72 (LA), 1713—22 (RA), 1749—72 (LA). — Synsprotokoller 1820—22, 1823—53, 1854—84 (LA). — Inventarium 1878 (LeJreberg Godsarkiv). — Præsteindberetning til Hofman 1759 fra Albert Trojel,

og 1772 (LA). — Museumsindberetninger af Bahnson 1883, Poul Nørlund og Erik Zahle 1919. Revideret af E. Moltke, Elna Møller og Kirsten Weber-Andersen 1944.

Worsaae: Notebog III. 1851. S. 84 (NM). — J. Kornerup: Notebog IX. 1898. S. 39—42 (NM). — Samme: Indberetning af 24. Okt. 1898 om Kalkmalerier, Altertavle m. m. samt tre Tegninger af Ole Søndergaard (Ledreborg Godsarkiv).

¹ Kane. Brevb. 27. Jan. 1585. ² Sjællands Stiftsbog 1567 (LA). ³ Fortegnelse vedk. Kirker og Sognekald 1630—1702 (RA). ⁴ Kronens Skøder II, 399. ⁵ Efterretninger om Ejerne af Kirker 1726—97 (RA). ⁶ Meddelt af Kommunalærer S. trange Nielsen. ⁷ Ifølge Oplysning fra Mineralogisk Museum skal Kalken stamme fra et Brud i Skovhusvænget ved Køge Aa nær Lellinge. ⁸ Mackeprang: Døbefonte. S. 405. ⁹ Sml. C. Neergaard i AarbKbh. 1924. S. 38. ¹⁰ AarbKbh. 1917. S. 35. ¹¹ Omtales af Trojel som en af de Mænd, der byggede Lejregaard paa Rentemester Müllers Vegne; han var 1673—75 Birkefoged ved Skjoldnæsholm Birk. Sml. C. Neergaard i AarbKbh. 1924. S. 45.

Fig. 14. Allerslev 1793.